

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelma 2024

Sisällys

Keskustan kehittäminen	2
Turun tiedepuisto	6
Osaamisen kärkihanke.....	12
Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehittymisen kärkihanke.....	14
Kulttuurin kärkihanke.....	16

Keskustan kehittäminen

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Keskustan kehittäminen -kärkihankke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskuks-
taa koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian linjausten mukaan kaupungin ydin on näköiskuva kaupungin me-
nestyksestä, hyvinvoinnista ja kilpailukyvyistä, ja siksi sen on koko ajan kyettävä uudistumaan. Kokonaisvaltaiseen kau-
punkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukyvyä ja vetovoiman vahvistamista
niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

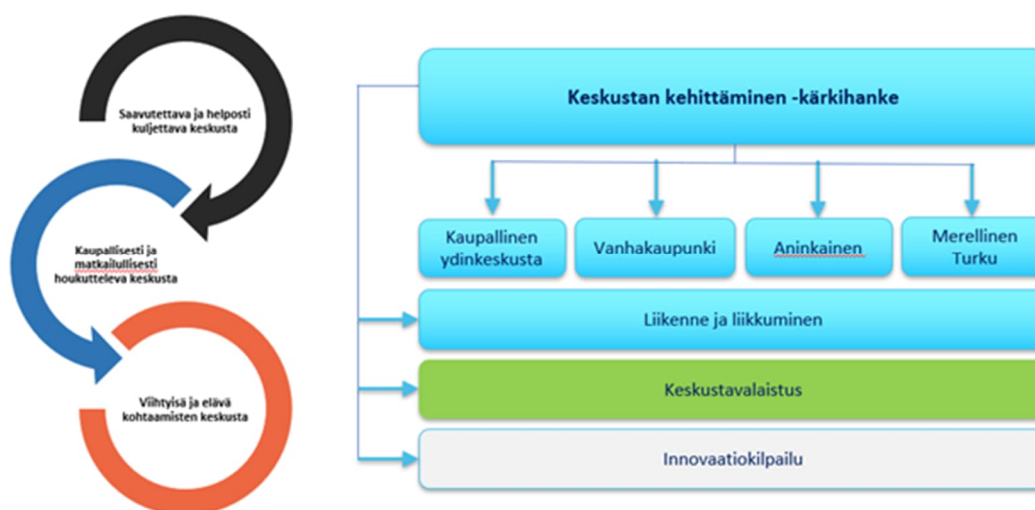
Yhtäältä tavoitteena on vahvistaa elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ym-
päristönä parantamalla julkisia kaupunkitiloja, lisäämällä ympärivuotista houkuttelevuutta sekä varmistamalla vilkkaan
kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset kaupungin keskustatilassa. Toisaalta halutaan löytää keinoja
kaupallisen keskustan elinvoiman vahvistamiseen ja uskon palauttamiseen keskusta kohdistuviin investointeihin. Ta-
voitteena on lisäksi varmistaa, että keskusta on tulevaisuudessakin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla niin kan-
sainvälisesti, kansallisesti kuin seudullisestikin. Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Keskustavisio 2050.

2. Kärkihankkeen rakenne ja toteutus

Keskustan kehittäminen -kärkihankkeen toteutusta ohjaa kaupunginvaltuuston päätös kymmenestä hanketta eteenpäin
vievästä toimenpidekokonaisuudesta (kv 14.5.2018 § 92) sekä kaupunginhallituksen hyväksymä kärkihankkeen toimen-
pidesuunnitelma (kh 13.8.2018 § 288). Päätösten mukaisesti keskustan kehittäminen nojaa kolmeen tavoitteelliseen
painopistealueeseen, jotka luovat pohjan elävän ja vetovoimaisen kaupunkikeskustan kehittämiseksi:

- Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta: Turun keskusta on kaikkien yhteisenä kaupunginosana saavutettavuus-
deltaan ainutlaatuinen, ja sen liikkumisympäristön ilme on esimerkillisen viihtyisä ja vetovoimainen ympäri vuoden.
- Kaupallisesti houkutteleva keskusta: Turun keskusta on Läntisen Suomen tärkein ja pohjoisen Itämeren kiinnostavin
talouden, kaupan ja työssäkäynnin keskittymä.
- Viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta: Turun keskusta on eurooppalainen asumisen, kulttuurin ja matkailun kes-
kittymä, joka sykkii elämää ympäri vuoden.

Toiminnallisesti kärkihankke koostuu neljästä alueellisesti rajautuneesta kehittämishankkeesta: kaupallisen ydinkeskuks-
tan kehittäminen, Vanhakaupungin kehittäminen, Aninkaisten alueen kehittäminen ja Merellisen Turun (Linnanniemi ja
Aurajokirannat) kehittäminen, sekä liikenteen ja liikkumisen laajasta kokonaisuudesta, joka on viiden kärkihankkeen
yhteinen kehittämishanke. Lisäksi keskustan kärkihankkeeseen kuuluvat Keskustavalaistuksen kehittäminen ja Keskus-
tan innovaatiokilpailu -projektit. Keskustan kehittämisen kärkihankke tekee tiivistä yhteistyötä muiden kärkihankkeiden
kanssa ja edistää Pormestariohjelman mukaisia tavoitteita. Kesällä 2023 kärkihankkeet siirtyivät Elinvoiman palveluko-
konaisuuden alle.

Kuva 1. Keskustan kehittämisen kärkihankkeen rakenne

Kärkihankkeen tavoitteelliset painopistealueet ovat saavutettava ja helposti kuljettava keskusta, kaupallisesti houkutteleva keskusta ja viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta, läpileikkaavat kaikkia kehittämishankkeita ja -projekteja, ja ohjaavat niiden suunnittelua ja toteutusta.

3. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt keskustan kehittämisen painopistealueet ja hankkeet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2022–2025. Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Kehittämistyön toteutusaikatauluun vaikuttavat mm. asemakaavoista tehdyt valitukset kuten Elämyskeskuksen ja Areenahankkeen sekä Ferry Terminal Turun. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajista ja investoinneista.

4. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2024

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
Liikenne ja liikkuminen	Toteutetaan kestävän liikkumisen kokeiluja ja tuetaan keskustan saavutettavuutta opastamista kehittämällä. Raunistulan kävelyn ja pyöräilyn silta valmistuu vuoden 2024 aikana. Aurajoen rantaväylän (väli: Agricolankatu-Tehtaankatu) toteutussuunnittelu käynnistyy tavoitteellisesti vuonna 2024. Keskustan jakelu- ja huoltoliikenteen sekä lähettien liikkuminen keskustassa suunnittelu käynnissä. SULP Kartoitus raitiotien vaikutuksesta keskustaympäristöön ja keskustan sisäiseen liikkumiseen ja matkaketjuihin. Kävely-ympäristöjen parantaminen kävelyn ja oleilun ohjelman mukaisesti. Keskustan pyöräilyn kehittämisohjelman mukaiset toimenpiteet. Pysäköintiratkaisut ja keskustan liikennesuunnitelma.
Merellinen Turku	Edistetään Linnanniemen kehittämiskonseptia ja taideohjelmaa sekä Merikorttelin kaavan viitesuunnitelman valmistelutyötä. Mahdollistetaan Linnanniemeä kehittävät väliaikaiset kokeilut ja tapahtumat. Kun Ferry Terminal Turku -asemakaava tulee lainvoimaiseksi, uusi yhteisterminaali etenee. Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailun tulos pyritään julkaisemaan kesäkuussa 2024 ja maisema-arkkitehtuurikilpailu käynnistetään museon arkkitehtuurikilpailun jälkeen. Aurajoen työryhmäpilotin toinen vuosi on käynnissä. Linnakaupungin viestinnällisen konseptoinnin aloittaminen. Vaakahuoneen kehittämiskilpailun valmistelu. Kulttuurirannan konseptointi on käynnistetty ja valmis työ viedään päätöksentekoon vuoden 2024 aikana. Itäisen Rantakadun taide-elementtien toteutussuunnittelu käynnistetään. Rantamuurin vahvistamista, rantamuurin suunnitelmat valmistuvat ja työt käynnistyvät 2024. Manillan laiturin rakennustyöt aloitetaan tavoitteellisesti syksyllä 2024. Hämähäkkintontin tulevaisuusratkaisut – periaateratkaisu. Valmistautuminen Tall Ships Race tapahtumaan 2024. Ferry Terminalin katusuunnitelmat valmistuvat 2024 Läntisen Rantakadun kehittämissuunnitelma.
Kaupallinen ydin- keskusta	Kauppahallin korttelin kumppanuuskaavoitus on käynnissä, kaavan hyväksyminen on ohjelmoitu vuoteen 2024. Kauppahallin väistötilahanke kilpailutetaan. Vahvistetaan keskustan elinvoimaa tukemalla kaupallisen keskustan konseptointia. Torin toiminnallisuuden ja tapahtumallisuuden kehittäminen yhteistyössä kauppapaikkapäällikön ja sidosryhmien kanssa. Kaikkiin paviljonkitiloihin vuokralaisia! Kauppatorin pelisääntöjen päivittäminen. Edistetään Yliopistonkadun ja muiden julkisten kaupunkitilojen turvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Yliopistonkadun kävelykatuosuuden uudistamisen jatkosuunnitelmat valmistuvat (tavoitteiden asettaminen ja kokeilujen tekeminen).
Aninkaainen	Aninkaisten alueen kokonaiskonseptin edistäminen elinvoiman ja palveluiden lisäämiseksi on käynnissä. Elämyskeskuksen ja Areenahankkeen asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.4.2023. Asemakaavasta on valitettu. Kaupungin ja Turun Ratapihan Kehitys Oy:n välinen kiinteistökaupan aiesopimus on voimassa 31.7.2025 saakka. Odotetaan toteuttajan investointipäätöstä Kupittaa-Turku (KUTU) -ratahankkeen toimenpiteet Turun ratapihalla ovat käynnissä. Aninkaisten konserttitalon ja ammatti-instituutin tontin kaavoitus valmistuu 2024 kilpailun voittajaehdotuksen pohjalta. Matkakeskuksen hankekehityskilpailu käynnistyy 2024. Logomonsillaan yhteyteen tulevien väliaikaisten asemapalveluiden sijoittumisesta on ratkaisu. LogoHub -pysäköintilaitoksen rakentaminen on käynnissä 2024. Parkin kentän väistötekojää valmistuu Kupittaaan liikuntakeskukseen Lisäksi Mannerheiminpuiston uudistaminen 2024 korvaa osittain Parkin kentän liikuntapaikkakäytön tarpeita.
Vanhakaupunki	Vanhan Suurtorin tilojenkäytön suunnitelma: tutkitaan ulkopuolisille tahoille suunnattua mallia tai kaupungin yhtiömallia. Piispankadun kehittämisen hankesuunnitelma valmistuu keväällä 2024. Vanhakaupungin alueen opasteiden suunnittelu ja toteuttaminen Tuomiokirkon ja yliopistojen alueella sekä reititys opastein Luostarinmäen museokortteliin.

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
	Kulttuuriperinnön esiintuomisen sisältöjen ja toteutusten suunnittelu: yhteistyö Turun yliopiston kanssa Museo toiminnan kehittäminen -kurssilla keväällä 2024. Vanhankaupungin viestinnällisen kokonaisuuden suunnittelu. Tuomiokirkon terrassin uuden kilpailutuskauden valmistelu.
Innovaatiokilpailu	Sytytä Turku -keskustan kehittämiskilpailun voittajaideoiden toteuttamissuunnittelu/toteuttaminen on käynnissä yhdessä toteuttajakumppaneiden kanssa. Käynnistetään uusi Sytytä Turku -kilpailu teemana lapset. Tapahumamattojen omistajuus ratkaistaan.
Keskusta-valaistus	Toteutetaan neljäs valotapahtuma. Luodaan toimintamalli pilottivuosien evaluoinnin pohjalta. Valotapahtuman toteutuspalvelut kilpailutetaan ja sille valitaan toteuttajataho. Keskustavalaistuksen yleissuunnittelun periaatteet etenevät.
Pormestari-ohjelman mukaiset läpileikkaavat teemat	Hyvinvoinnin ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi tuetaan kaupunkivihreän lisäämistä yhteistyössä muiden kärkihankkeiden, että kaupunkiympäristön toteutussuunnittelun ja ympäristösuojelun kanssa. Mahdollistetaan liikunnan ja harrastustoiminnan ympäristöjä keskustassa eri kohde- ja ikäryhmille yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Jatkuvana asiana vahvistetaan kestävän Turun kasvua tukemalla keskusta-alueella täydennys- ja korjausrakentamista. Varmistetaan myös korjausrakentamisesta johtuvien väistötilojen riittävyys. Keskusta alueen hotellitilanteen ja tarpeen selvittäminen. Sijoittumis- ja markkinointimateriaalin laatiminen. Aurajoen työryhmä ja yhden luukun palveluperiaatteen kehittäminen jatkuu. Bloomberg Harvard City Leadership Innovation Track on saatu päätökseen 2023. Innovaatiomalli ja ohjelman muut opit jalkautetaan kehittämispalvelujen ja elinvoiman palvelukokonaisuuden toimesta kaupungin henkilöstön käyttöön. Ulkoisen rahoituksen hakeminen toimintasuunnitelman tavoitteiden saamiseksi sekä erilaiset kumppanudet ja niiden edistäminen on keskustan kehittämiselle aivan huipputärkeä elementti.

Käyttötalouden määrärahat, €

Keskustan kehittäminen	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate	-1 332 146	-1 441 654	-1 289 485

Investointisuunnitelma, 1 000 €

Strateginen kärkihanke	Aloitus- vuosi	Lopetus- vuosi	Kustan- nusarvio	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027
Keskustan kehittäminen -kärkihanke			352 460	83 370	69 980	48 980	37 080
Aninkainen			11 000	600	450	4 550	1 100
Parkin alueen kadut	2025	2026	2 700		150	2 550	
Parkin kentän saneeraus	2026	2026	1 700			1 700	
Kupittaa 3 kenttä (väistötekojääkenttä)	2023	2024	2 600	500			
Matkakeskus	2025	2029	3 500		200	200	1 000
Turun Ratapiha (elämyskeskus)	2023	2027	500	100	100	100	100
Kaupallinen ydinkeskusta			31 100	0	0	0	0
Kauppatori	2015	2023	31 100	-	-	-	-
Merellinen Turku			169 150	41 740	47 650	38 950	34 600
Kulttuurijokilautta	2023	2024	300		300		
Itäinen Rantakatu pyörätiet väli: Kirjastosilta – Sotalaistenkatu	2021	2024	6 350	1 600			
Itäinen Rantakatu pyörätiet väli: Sotalaistenkatu – Purserinpuisto	2024	2025	1 900	1 500	400		
Itäinen Rantakatu: Unioninkatu – Purserinpuisto	2024	2024	740	740			
Jokiranta: Kirjastosilta – Sotalaistenkatu	2023	2025	4 160	2 000	2 000		
Jokiranta väli: Sotalaistenkatu – Purserinpuisto	2025	2025	700		700		
Aurajoen rantaväylä väli: Agricolankatu – Tehtaankatu	2023	2024	3 100	2 900			

Strateginen kärkihanke	Aloitus- vuosi	Lopetus- vuosi	Kustan- nusarvio	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027
Aurajoen rantamuuuri, Manilla- laituri	2023	2026	6 500	500	3 500	2 300	
Aurajoen rantamuuuri vaihe 1 Myllysilta-Teatterisilta	2024	2026	12 000	7 000	3 000	2 000	
Ferry Terminal ja satamaraide	2023	2027	41 500	1 000	10 000	10 000	20 000
Satamaraide (kaupungin osuus 50 % kokonaiskustannuksista)	2024	2027	10 000	100	4 450	4 450	1 000
Kaupungin rahoitusosuus sata- masta	2024	2027	77 200	24 100	23 300	20 200	9 600
Historian ja tulevaisuuden museo (Linnanniemi)	2024	2028	4 700	300			4 000
Liikenne ja liikkuminen			140 710	41 030	21 880	5 480	1 380
Turun ratapiha ja Kupittaaan kaksoisraide	2021	2026	86 000	35 000	14 000	4 100	
Joukkoliikenteen järjestelyt	2022	2025	11 810	4 830	6 680	180	180
Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen	2022	2025	5 400	1 200	1 200	1 200	1 200

Turun tiedepuisto

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Kärkihankkeen tavoite

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Tiedepuisto-kärkihanke on puolestaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä.

2. Kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat periaatteet

Tiedepuisto-kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti seuraavat periaatteet:

1. Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kehityskohde.
2. Turun Tiedepuiston kaupunkirakennetta monipuolistetaan kärkihankkeen tavoitteiden ohjaamalla tavalla. Ensisijaisena painopisteenä on työpaikkoihin ja osaamiseen perustuvan vetovoiman kasvu. Toteutus kytkeytyy vahvasti Osaamisen kärkihankkeen toteuttamiseen: Tiedepuisto tuottaa rakenteen ja infran, Osaamisen kärkihankkeen kautta rakennetaan osaamis- ja koulutuspolkuja, jotka lisäävät vetovoimaa ja tukevat alueen kehittymistä.
3. Turun Tiedepuiston kehittämisellä tuetaan tunnin junan täysimääräistä hyötyä valtakunnallisen ja seudun kasvun hyväksi.
4. Turun Tiedepuistossa liikkuminen on fiksua.
5. Turun Tiedepuisto on hyvinvoinnin kaupunginosa.
6. Turun Tiedepuistossa investoidaan innovatiivisesti.
7. Turun Tiedepuiston julkinen kaupunkitila on korkeatasoista.
8. Turun Tiedepuistoa kehitetään yhteistyössä ja kumppanuuksin Triple Helix -toimintamallin mukaisesti, julkisen ja yksityisen sektorin sekä yliopisto- ja korkeakoulumaailman jatkuvalla yhteistyöllä.
9. Turun Tiedepuiston kehittäminen ohjelmoidaan kunnianhimoisesti ja isojen kokonaisuuksien kautta.
10. Tiedepuisto -kärkihanke ohjaa yleiskaavoitusta käynnissä olevalla yleiskaavakerroksella kaupunkikehityksen uudistumisen painopisteen sijoituessa Itäharjun puolelle.

3. Kärkihankkeen rakenne

Tiedepuisto -kärkihanke rakentuu kuvan 1 mukaisista painopistealueista. Tiedepuiston kehittämisen painopistealueet toimivat kärkihankkeen toteuttamisohjelman pohjana.

Kuva 1. Tiedepuisto -kärkihankkeen painopistealueet

Kehittämisen painopistealueet luovat pohjan alueen kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamiselle paitsi monipuolisena koulutus- ja tutkimuskeskittymänä myös kansainvälisesti merkittävänä osaamisintensiivisen yritystoiminnan keskuksena ja vetovoimaisena asuinympäristönä. Painopisteistä kertova kohderyhmälähtöinen viestintä edesauttaa myös kansainvälisesti kiinnostavan Turun Tiedepuisto (engl. Turku Science Park) -brändin rakentumista.

4. Kärkihankkeen toimenpidekokonaisuudet

Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä

Turun Tiedepuisto profiloituu kansainvälisesti merkittävänä ja rohkean kokeilevana innovaatio- ja osaamiskeskittymänä, ja luo kilpailukyisen toiminta- ja kasvuympäristön osaamisintensiiviselle tutkimus- ja yritystoiminnalle.

- Innovaatio- ja kokeilualustojen kehittäminen: Kehitämme määrätietoisesti temaattisia innovaatio- ja kokeilualustoja ja tuemme alueen toimijoiden kansainvälistymistä ja kasvua. Hyödynnämme kumppanuuksia ja ulkoisen rahoituksen mahdollisuuksia kehittämistoimenpiteiden rahoittamisessa.
- Toimijoiden välinen yhteistyö: Kehitämme Tiedepuiston toimijoiden välisiä yhteistoimintatapoja, -verkostoja ja -alustoja tavoitteellisesti Triple Helix -toimintamallin pohjalta alueen kilpailukyyn, vetovoiman ja kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen vahvistamiseksi. Järjestämme temaattisia Turku Future Forum -tilaisuuksia tavoitteellisen ja tulevaisuussuuntautuneen vuoropuhelun aktivoimiseksi alueen yritysten, opiskelijoiden, asukkaiden ja muiden toimijoiden välillä.
- Tiedepuiston tunnettuus ja brändi: Luomme Turun Tiedepuistolle alueen omaleimaiseen identiteettiin ja keskeisiin kilpailukykytekijöihin pohjautuva aluebrändi ja sen päälle rakentuva markkinoinnillinen ja myynnillinen kokonaisuus, jotka edesauttavat alueen kehittymistä merkittäväksi investointi- ja rahoituskohteeksi. Edistämme uusien toimijoiden sijoittautumista alueelle aktiivisella markkinoinnilla ja ennakkoivalla tonttipolitiikalla, ja vahvistamme business-to-business myynnin resursointia yhdessä Turku Science Parkin kanssa.

Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus

Turun Tiedepuisto on logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus, jossa saumattomasti toisiinsa kytkeytyvät kestävästi liikkumisen muodot ja niitä tukevat palvelut tekevät arjesta sujuvaa.

- Alueen sisäisen liikkumisen parantaminen: Kehitämme alueen liikkumisen kulkumuotojakaumaa kestävien liikkumismuotojen suuntaan. Parannamme kevyen liikenteen yhteyksiä sekä kävely- ja pyöräilyväylien viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
- Pysäköinti: Toteutamme Kupittaa kärjen kumppanuushankkeen osana keskitetyn velvoitepysäköintilaitoksen kaupungin investointina. Edistämme ja mahdollistamme keskitettyjen pysäköintilaitosten rakentamista Tiedepuiston laajentumisalueella. Laadittujen pysäköintiselvitysten, pysäköintipilotointien pilotointien sekä kaupungin pysäköintipolitiikan pohjalta laadimme pysäköinnin kehittämissuunnitelman yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tavoitteena joustava, tilaa tuhlailematon ja rakenteellinen pysäköintiratkaisu, joka tukee kärkihankkeen tavoitteita.
- Joukkoliikenneyhteyksien ja -palveluiden kehittäminen: Parannamme Tiedepuiston saavutettavuutta ja joukkoliikenneyhteyksiä runkolinjastolla ja kehärunkolinjalla. Edistämme joukkoliikenteen käyttöä kehittämällä digitaalisia ratkaisuja ja liikkuminen palveluna -mallia. Kytkemme ratikka hankkeen toteutussuunnittelun osaksi alueen muun liikennepalveluiden sekä infran suunnittelua.
- Itäharjun pääliikenneväylät: Suunnittelemme Itäharjun liikenneverkon Kupittaa kärjen kumppanuushankkeen kilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta, sekä osana alueen yleis- ja asemakaavoitusprosesseja. Päivitämme alueen liikenneverkkosuunnitelman. Integroimme Tunnin junan sekä sitä toteuttavat kaksoisraideratkaisut osaksi Kupittaa kärjen kumppanuushanketta ja sen muodostamaa palvelukokonaisuutta.
- Liikenneterminaali: Kehitämme liikenneterminaalia eri liikennevälineet toisiinsa saumattomasti kytkevänä liikkumisen keskuksena ja olennaisena osana seudullista liikennejärjestelmää. Avaamme liikenneterminaalin yhteyteen liikkumispisteen, joka yhdistää yhteiskäyttöiset kaupunkipyörät ja yhteiskäyttöautot sekä julkisen joukkoliikenteen. Laadimme suunnitelman Kupittaa asemanseudun kehittämisestä palvelemaan laajasti tulevaisuuden liikenne-, logistiikka-, ja palvelutarpeita.

24/7/365 elävä kohtaamisten keidas

Turun Tiedepuisto on ympäri vuorokauden elävä ja viihtyisä kohtaamisten keidas, jossa hyvinvointia ja terveyttä edistävät alustat, ratkaisut ja palvelut nivoutuvat luontevaksi osaksi alueen asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea.

- Alueen toimivuuden ja julkisten kaupunkitilojen kehittäminen: Parannamme Kupittaaan työpaikkakeskittymän infran ja julkisen tilan toimivuutta ja viihtyisyyttä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Painotamme viihtyisyyden merkitystä uusien kaupunkitilojen, kuten Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen suunnittelussa. Itäharjun kehittämisen osalta varmistamme, että viherrakentaminen ja lähipuistojen lisääminen ovat tärkeässä roolissa. Lisäämme puisto-alueita ja kaupunkivihreää Tiedepuiston alueella.
- Tapahtumatoiminta ja palvelut: Tuemme yhteisöllisyyttä vahvistavien ja alueen toimijoita aktivoivien tapahtumien järjestämistä sekä asukkaille, opiskelijoille että työntekijöille Tiedepuistossa. Tuemme palvelutarjonnan monipuolistamista alueella. Edistämme vapaakaupunki -ajattelun mukaisia kokeiluita Kupittaaan puistoalueella (joogaa, puistokonsertteja, piknik-tapahtumia).
- Hyvinvoinnin referenssikaupunginosa: Kehitämme erilaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä alustoja, ratkaisuja ja palveluja, jotka nivoutuvat luontevaksi osaksi asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea sekä monipuolista innovaatio- ja liiketoimintaa.
- Toteutamme kaupungin investointina Taito-kampuksen Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen alueelle sekä kytkeemme palveluverkon suunnitteluprosessin osaksi Tiedepuiston sisällön päivitysprosesseja.

Kestävästi kasvava kaupunginosa

Turun Tiedepuisto on kaupungin energiatehokkain rakennettu alue, jonka kehittämisessä painottuvat laadukkaan perusinfraan lisäksi älykkään ja kestävän kaupungin ratkaisut ja teknologiat.

- Kupittaaan kärjen kumppanuushanke: Toteutamme Itäharjun kytkeytymisen osaksi Tiedepuistoa Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeella ja siihen liittyvillä kaupungin investoinneilla (toteutus allianssimallilla). Kehitämme Kupittaaan kantta paitsi viihtyisänä, urbaanina kaupunkitilana myös toiminnallisena innovaatioalustana kumppanuuksin.
- Kiertotalous, älykäs rakentaminen ja energiatehokkuus: Haemme alueen kehittämiseen liittyvissä kilpailutuksissa kokeiluita, jotka tukevat kiertotaloutta, energiatehokkuutta ja hiilineutraaliutta. Hyödynnämme huippunopean 5G-verkon mahdollisuuksia ja uusia teknologioita (IoT, sensorit, jne.) älykkään rakentamisen, yritystoiminnan ja tutkimus- ja testiympäristöjen kehittämisen tukena. Laadimme suunnitelman verkostokoulun toteuttamisesta Tiedepuiston alueelle tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjetta uudella tavalla soveltaen. Edistämme hybridirakentamista kaavoituksen avulla.
- Yhdyskuntasuunnittelu: Edistämme alueen kehittymistä kehittämissuunnitelmassa ohjeellisesti määriteltyjen isojen kokonaisuuksien kautta. Aloitamme kaavoituksen Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssitoteutuksella. Kupittaaan kärjen kumppanuushanke ohjaa Itäharjun teollisuusalueen jatkokehitystä.
- Jakamistalouden ratkaisut: Kehitämme jakamistaloutta tukevia alustoja, ratkaisuja, palveluita ja toimintamalleja. Edistämme autojen ja pyörien yhteiskäyttöä alueella. Pyrimme yhdistämään jakamistalouden eri palveluita suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja tätä kautta tukemaan niiden toimintaedellytyksiä. Lähdemme toteuttamaan Tiedepuiston kiertotalouden tiekartan kautta nousevia kehittämiskokonaisuuksia.

5. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt Tiedepuiston kehittämisen painopistealueiden sisällöt muodostavat kärkihankkeen pitkän aikavälin toimenpidesuunnitelman (PTS) sisällöllisen tavoitteiston. Tiedepuiston kehittämisen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) on jatkuva, osallistava prosessi, koostuen alla luetelluista yhteistyöfoorumeista. Yhteistyöfoorumien kautta ja toimesta tarkennetaan vuosikellon mukaisesti Tiedepuiston tavoitteistoa, sekä saadaan kehitysehdotuksia eri päätöksentekoforumien priorisoitavaksi. Priorisoidut kehittämissuunnitelmat hankkeistetaan ja toimeenpannaan tehtävien päätösten mukaisesti. Hankkeet ja projektit integroidaan osaksi kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelua eli kaupungin palvelutoimintaa (esim. asemakaavoitusohjelma, investointiohjelmat, palvelutarve- ja verkkosuunnitelmat jne.) Osa hankkeista ja projekteista on mahdollista toteuttaa kaupunkiorganisaation ulkopuolisilla resursseilla tai erilaisin kumppanuuksin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa Tiedepuiston kehittämiseen liittyen. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikehityksellä (fyysinen, digitaalinen, sosiaalinen, toiminnallinen ulottuvuus) tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osaaajista ja investoinneista.

6. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2024

Tiedepuiston kärkihankkeen keskeisin tehtävä vuonna 2024 on tukea Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssin etenemistä siten että hanke ja siihen kytkeytyvät kaupungin investoinnit toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen tavoitteita.

Tiedepuiston kärkihankkeen toimesta toteutetaan vuonna 2024 osaa alla luetelluista foorumeista. Foorumeilla eli verkostomaisella toimintamallilla tunnistetaan, päivitetään ja varmistetaan strategisten tavoitteiden toteutuminen sekä uusien innovaatioiden mahdollinen kytkeytyminen osaksi Kupittaaan kärjen kumppanuushanketta sekä muita asemakaavoitettavia alueita.

Tiedepuiston kärkihankkeen toimenpiteet ja resurssointi vuodelle 2024 koostuu Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssin tehtävistä, allianssin toiminnan ohjauksen tehtävistä sekä uusien ja käynnistettävien Foorumien toiminnan kautta tunnistettavista esiselvitys- ja palveluhankintatarpeista. Tiedepuiston kärkihankkeella resurssoidaan osaltaan Turun Teknologia ja Tiedepuisto Oy:n toimintaa kaupungin ja yhtiön välisen ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Foorumien määrää ja toimintaa kehitetään keskeisten Tiedepuiston sisältöjen vaatimusten mukaisesti.

Taulukko alla: Foorumeiden alustava määrittely, tavoite, vuoden 2024 tarkennettu tavoite ja kytkeytyminen toteuttaviin hankkeisiin ja projekteihin.

Yleistoimeksianto: *Kunkin Foorumin tehtävänä on edustaa osaamisalueen parasta tietämystä, luoda itsellensä agenda ja aktiivisesti tunnistaa osaamisalueen mahdolliset vaikutukset Tiedepuiston alueen Toiminnalliselle, Digitaaliselle, Sosiaaliselle ja Fyysiselle ympäristölle sekä nostaa käsiteltäviksi em. näkökulmista osa-alueen, muiden osa-alueiden kanssa yhteensovittavia ja kehitettäviä teemoja.*

Foorumin yhteistyön tulos; *Muodostaa prosessi ja luoda agenda, joka vastaa toimeksiannon vaatimuksiin ja tuottaa eniten lisäarvoa Tiedepuiston kokonaiskehittämiseksi.*

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)		Vuosisuunnitelma 2024	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Foorumi ja kuvaus	Foorumin tavoite	Foorumin tavoite vuodelle 2024	Tiedepuistoa toteuttavat hankkeet ja projektit, joilla tunnistettu rajapinta foorumiin
Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä;			
Rajapintaorganisaatiot (TYKS, oppilaitokset, TTK, SYK) Strategisen tason keskustelufoorumi, Triple-Helix yhteistyö.	Organisaatioiden kehitysvision ja yhteensovittaminen ja tätä kautta Tiedepuiston vision ja masterplanin muutostarpeiden hallinta.	Tiedepuisto yhteistyön vakinaistaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedepuisto - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - Yhteys palveluverkkoon liittyviin hankkeisiin; (KV-koulu, Taitokampus, Tekniikan-kampus, Monitoimitalo) - Kumppaneiden hankkeet - Uudet kumppanuushankkeet
Innovaatiot, kehitysohjelmat ja niiden toimijat	määritetään	määritetään	- tunnistetaan
Digitaalisuus Digitaalisuus osana kokonaisvaltaista kaupunkikehitystä	Keskustella ja ymmärtää mitä digitaalisuus tarkoittaa kaikissa kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen ulottuvuuksissa ja kuinka digitaalisuutta voidaan toteuttaa osana Tiedepuiston kehitystä.	Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeelle asetettavat vaatimukset ja toiminnallisuuden edellyttämät järjestelmät.	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedepuisto - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - Infra- ja palveluverkkoinvestoinnit

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)	Vuosisuunnitelma 2024	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus;		
Liikkuminen, liikenne ja liikkumisen palvelut (joukkoliikenne / yksilötaso) Liikkumisen kehitystrendit, tulevaisuuskuva ja palvelutarpeet.	Tunnistaa ja mallintaa liikkumisen kehittämiskäsitteitä osaksi Tiedepuistoa. Tiedepuistoalueen liikenteen ja liikennejärjestelmän kokonaiskoordinaatio.	Tiedepuiston kannen allianssin liikkumiseen liittyvien tavoitteiden varmistaminen sekä allianssiyhdisteistyö kehitysvaiheissa. SUMP valmisteluun osallistuminen. Asemapaikkojen palvelutasotarkastelu.
Paikoitusratkaisut	määritetään	määritetään
Väylävirasto Tunnin Juna ja kaksoisraide	Tunnin Juna hankkeen toteutusedellytysten varmistaminen. Palveluiden yhteiskehittäminen, suunnitelmien yhteensovitus, sopimukset, rakennuttamisen varmistaminen.	Kupittaaan kärjen kumppanuus hankkeen toteutuksen tuki.
Kestävästi kasvava kaupunginosa;		
Kaupunkisuunnittelu Kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen tavoitteet osana kaupunkirakennetta.	Integroida muilta foorumeilta tulleet tavoitteet osaksi Tiedepuiston fyysistä alustaa (kaupunkirakenne). Tiedepuiston kaavoituksen ohjelmointi.	Muiden foorumien kautta tulleiden sisältöihin liittyvien kehitysajatusten tuominen osaksi Tiedepuiston kansihankkeen suunnitteluprosesseja. Tiedepuiston kansihankkeen allianssiyhdisteistyö. Tavoitteiden tarkennus jo käynnissä oleville käynnistettäville asemakaavoille.
Kaupunki-infra Resurssitehokkaan ja kestäväen infran toteutus.	Integroida muilta foorumeilta tulleet tavoitteet osaksi infrainvestointien hankinta- ja rakennuttamisprosesseja. Tiedepuiston investointien tarveselvitysten tuki ja Infra-investointiohjelman koordinoiminen.	Tiedepuiston kannen allianssin tavoitteiden varmistaminen sekä allianssin ohjausmalli.
Kiertotalous Tiedepuiston alueen kiertotalouden mahdollisuudet ja ratkaisut. Mitä kiertotalous tarkoittaa Tiedepuistossa.	Foorumi itse määrittelee ja konkretisoi tavoitteensa päätöksenteon vahvistettavaksi.	Kiertotalousfoorumitoiminnan vakinaistaminen. Tiedepuiston kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus foorumin avulla.
Jakamistalous Tiedepuiston alueen jakamistalouden mahdollisuudet ja ratkaisut. Mitä jakamistalous tarkoittaa Tiedepuistossa.	Foorumi itse määrittelee ja konkretisoi tavoitteensa päätöksenteon vahvistettavaksi.	Keskustelu ja määrittelyt käytiin koskien kansihanketta ja pidemmän aikavälisen toimintavan ja tavoitteiden tunnistaminen.
Tilojen yhteiskäyttö Tilojen mahdollinen yhteiskäyttö Tiedepuistossa.	Käydä keskustelua ja tunnistaa tilojen yhteiskäyttöön liittyvät mahdollisuudet (investointien mahdollinen optimointi).	Taito-kampuksen mahdolliset yhteiskäyttöjen selvitys osaksi allianssia. Perusagendan ja mittareiden määrittely, hyväksyttäminen ja raportoinnin aloitus.

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)		Vuosisuunnitelma 2024	Palvelutoiminta ja kehittäminen
		Käynnissä olevien hankkeiden ja projektien tunnistaminen ja rajapintojen määrittely.	
Hiilineutraalius ja ilmastoviisaus Hiilineutraali ja ilmastoviisas Tiedepuisto	Mitä tarkoittaa hiilineutraalius ja ilmastoviisaus kaikilla toiminnan tasoilla (kaupunginosa-, kortteli-, rakennus-, asunto ja henkilötasolla) sekä palveluissa ja kehitystoiminnassa.	Käynnissä olevien hankkeiden tunnistaminen. Kehittämismahdollisuuksien tunnistaminen ja toimenpiteiden hankkeistaminen osaksi kansihanketta ja Tiedepuistoa. Allianssihankinnan kehitysvaiheen ohjaus.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - Voimakadun asemakaava - Itäharjun liittymän asemakaava - Itäharjun monitoimitalon asemakaava - Vanhan K-raudan asemakaava
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas;			
Opiskelijakaupunki Turku	Yhteistyö verkoston kanssa	Yhteiskehittämishankkeet	- Design Sprint
Turku Health Kampus (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alusta)	määritetään	määritetään	määritetään
Kaupunkitilat	määritetään	määritetään	määritetään
Tapahtumatoiminnot / toiminta-alusta	määritetään	määritetään	määritetään
Erityisryhmät / esteettömyys / Hyvän mielen Turku	määritetään	määritetään	määritetään
Sportti-Turku / Liikkuva Turku	määritetään	määritetään	määritetään

Käyttötalouden määrärahat, €

Turun Tiedepuisto	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate	-164 654	-1 007 728	-1 023 808

Investointisuunnitelma, 1 000 €

Strateginen kärkihanke	Aloitusvuosi	Lopetusvuosi	Kustannusarvio	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027
Turun tiedepuisto -kärkihanke			106 800	6 700	37 650	29 800	25 900
Itäharjun liittymä	2022	2028	7 300	500	1 800	2 000	2 400
Kupittaaankärjen Kumppanuushanke	2022	2027	86 000	5 000	30 500	23 000	22 500
Kehitysvaihe	2023	2024	9 000	5 000			
Kupittaaan kansi	2025	2027	35 000		14 000	11 000	10 000
Kupittaa, pysäköintilaitos	2025	2027	36 000		15 000	10 000	11 000
Kupittaa, hankkeeseen rajautuvat muut toimenpiteet	2025	2027	6 000		1 500	2 000	1 500
Voimakatu, AR	2022	2027	10 500	1 000	3 350	4 000	1 000
Itäharjun monitoimitalo	2026	2027				1 000	1 000
Kiinanmyllykatu	2024	2026	3 000	200	2 000	800	

Osaamisen kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä tunnistaa paremmin kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: ”Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisten uudistamiseen ja niiden kestävään hyödyntämiseen”. Tämä visio ohjaa kasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä ja se on kaupunkikehitystyön kaltainen kehittäen alueen osaamista ja hyvinvointia sekä henkistä pääomaa.

Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii tässä mittakaavassa tulevaisuuden osaamistarpeita. Ajatus on, että käännetään kouluttautumisesta osaamisen kehittämiseen ja tuodaan näkyväksi monipuolisesti sitä osaamista, mitä kaupunkilaisilla on ja joka on hankittu myös virallisen koulutuksen ulkopuolella. Osaamisen kehittämisessä keskeistä on alueen työelämästä tuleviin tarpeisiin vastaaminen ja rooli kaupungin elinkeinopolitiikan kehittämisessä on merkittävä.

Kärkihankkeen valmistelu ja toteutus on osa Pormestariohjelman ja sen valmistelussa on kuultu laajasti niin kaupungin toimijoita kuin myös elinkeinoyhtiö Turku Science Park Oy:tä ja korkeakoulukenttää. Osaamisen kärkihankkeen toimenpiteet kohdistuvat strategisesti kaupungin johtoon sekä koko kasvatuksen ja koulutuksen kentälle varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin että työ- ja elinkeinoelämään.

2. Toteutusaikataulu

Kärkihanke käynnistyi tammikuussa 2022 asettamis päätöksen jälkeen.

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2024

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
Uusien innovaatio- ja osaamiskokonaisuuksien vahvistaminen Turkuun	<p>Tunnistetaan Turun vahvat osaamiskeskittymät vuonna 2023 muotoutuneen tilannekuvan pohjalta. Osaamiskeskittymätyö jatkuu vaiheittain koko kärkihankkeen toiminta-ajan. Toimintaympäristön ollessa jatkuvassa muutoksessa, myös osaamiskeskittymien luonne ja painopisteet elävät ajassa.</p> <p>Osaamiskeskittymät yhdistävät toiminnallisesti korkeakoulut, toisen asteen lukio- ja ammatillisen koulutuksen sekä vapaa sivistystyön huippuosaamisen kokonaisuudeksi. Tieteen ja tekniikan kampukselle rakentuu tulevaisuudessa esim. ammatillisen koulutuksen Taito-kampus. Turun kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti veto- ja pitovoimaisena opiskelu- ja korkeakoulukaupunkina jatkuu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitetään Kulttuurikampus Turun rakenteita, toimintaa ja yhteistyötä Osallistutaan Teknologiakampus Turun kehittämiseen ja yhteistyöhön STEAM Turku -toimintamallia kehitetään ja laajennetaan Laaditaan toimenpide-ehdotus korkeakouluihin Turun ulkopuolelta tulevien tutkijoiden, opetushenkilökunnan ja vaihto-opiskelijoiden pitovoimaan vaikuttavista asioista tehdyn selvityksen pohjalta osana kansainvälisen osaamisen palvelujen kehittämistä (ent. Talent Boost).
Turun elinvoiman vahvistaminen sekä työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen	<p>Parannetaan kyvykkyyttä reagoida joustavammin ja nopeammin työelämästä tuleviin osaamistarpeisiin. Vahvistetaan yhteistyön rakenteita ja yhteistä kehittämistä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan Turun alueen elinvoiman ekosysteemin mallinnus, jonka kilpailutus ja hankintaprosessi käynnistettiin syksyllä 2023. Työ tulee valmiiksi 2024. Toteutetaan innovaatioympäristöanalyysin päivitys ja näin muodostetaan ajantasainen tilannekuva. Kytetään analyysi yhteen Turun TKI-tiekarttatyön kanssa. Työ alkoi 2023 ja tulee valmiiksi 2024. Luodaan toimintamallit yhteistyöhön työllisyyspalvelu-uudistukseen liittyen ja osallistutaan kansainvälisen rekrytoinnin ja työnvälityksen palvelumallin rakentamiseen seudullisesti. Jatketaan Alue-ennakointiohjelman ja hyödynnetään sen tuloksia laaja-alaisesti kaupungin elinvoimaa vahvistaviin kehittämistoimenpiteisiin. Vahvistetaan ja kehitetään kansainvälisen osaamisen ja maahanmuuton yrityspalveluja.
Jatkuvan oppimisen kehittäminen ja osaamispotentiaalin vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Toimeenpannaan jatkuvan oppimisen laajaa kehittämisohjelmaa alueellisesti ja kaupunkitasoisesti keskittyen työikäisen väestön osaamistason nostamiseen.

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään toimivia käytäntöjä segregaatiokehityksen jarruttamiseksi huomioiden myös muut suuret kaupungit. Työ alkoi 2023 ja jatkuu koko kärkihankkeen ajan. • Lisätään työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton palvelujen jatkuvan oppimisen toimenpiteitä. • Mallinnetaan Turun seudun jatkuvan oppimisen ekosysteemi ja tuetaan verkoston vuoropuhelua tarpeen mukaan. Työ alkoi 2023 ja jatkuu 2024. • Osallistutaan jatkuvan oppimisen teemoihin liittyviin hankehakuihin tavoitteena lisätä ulkoista rahoitusta kokonaisuuden kehittämiseksi.

Käyttötalouden määrärahat, €

Osaamisen kärkihanke	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate	-121 691	-419 863	-346 974

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehittymisen kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Yhteisöllisyyden kärkihankkeella luodaan turkulaisille mahdollisuuksia vahvistaa hyvinvointiaan, tehdä ja kasvaa yhdessä omaleimaisilla asuinalueilla. Kärkihankkeen toimenpiteillä vahvistetaan Turun elinvoimaa ja ratkotaan laajalla kumppanuudella visaisia yhteiskunnallisia haasteita; yksinäisyys, mielenterveyden ongelmat, syrjäytyminen, liikkumattomuus sekä alueellinen eriytyminen. Ilmiöihin vaikuttamisella voidaan saavuttaa isoja inhimillisiä ja taloudellisia vaikutuksia. Hankkeen ydin on yhteisöllisyys ja osallisuus. Yhteisöllinen Turku on elinvoimainen, kaunis, kestävä ja inklusiivinen.

Kärkihanke koostuu koko kaupunkia koskevista toimista ja toteutetaan poikkihallinnollisesti yhdessä järjestökentän, asukkaiden ja yritysten kanssa. Kärkihankkeeseen on valittu toimia, jotka ovat jatkossakin kaupungin tehtäviä, tukevat perustoimintaa ja vetovoimaa. Toimenpideohjelmat kokoavat yhteiseen vuoropuheluun hankkeen kärkitoimien lisäksi myös muun perustoiminnan kehittämisen. Yhteiset mittarit ja aktivoiva viestintä tukevat kaikkia hankkeen osa-alueita.

Hanke koostuu kolmesta työpaketista: Hyvän mielen Turku, Liikkuva Turku ja Uudistuvien lähiöiden Turku.

2. Toteutusaikataulu

Kärkihanke toteutetaan vuosina 2022–2025.

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2024

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
Hyvän mielen Turku	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpideohjelmat laadittu ja kärkihankkeen arviointityö käynnistetty. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa käynnissä ja kuntalaisia aktivoiva viestintä käynnissä. Ilmiölähtöistä tarkastelua osana pormestarimallia etenee. Pilottina ollut nuorten häiriökäyttäytymiseen puuttumisen toimintamalli on vakiintunut ja laajempaa nuorten pahoinvoinnin tilannekuvajohtamista pilotoidaan. Edistetään Yliopistonkadun ja muiden julkisten kaupunkitilojen turvallisuutta parantava toimintaa yhdessä Keskustan kehittämisen kärkihankkeen ja kaupungin turvallisuustyön kanssa. Tietopohjaa kasvatettu mm. hankkimalla Maahanmuuttajien terveyst- ja hyvinvointitutkimuksen suur-alueetiedot Kaupunkitasoisen ehkäisevän mielenterveystyön toimintamalli luotu, kuntalaisten koulutukset ja pilotti omaishoitajille käynnistetty. Hankeyhteistyö Mieli ry:n kanssa etenee suunnitelman mukaisesti. Tykkää turkulaisesta! -toimintaa laajennettu ja ESR-hanke käynnistetty (haun päätökset loppusyksystä 2023). Tutkimuspohjainen kansallinen vertaiskehittäminen yksinäisyyden vähentämiseksi käynnissä ja tätä kautta vaikuttaminen kansallisiin strategioihin. Asukkaiden olohuoneet -konseptin rakentaminen järjestöjen kanssa käynnissä. Kuusi alueolohuonetta toiminnassa, kolme vielä rakennetaan. Järjestöyhteistyön toimintamalli käynnissä Nuorten palveluohjausmallin rakentaminen käynnistetty ja hyvässä vauhdissa integraatiotoimintojen kanssa tehtävänä yhteistyönä OKM:n ja OPH:n rahoitusta jengiytymisen ja väkivallan ehkäisemiseen haettu ja saatu keväällä 2023. Kolme erillistä hanketta starttaa syksyllä 2023. Ehkäisevän päihdetyön uudet toiminnot ja rakenteiden luominen käynnistetty. Selvästi Jees –hanke käynnissä (STM:n rahoittama)
Liikkuva Turku	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpideohjelma on laadittu ja sen toteuttaminen ikäryhmäkohtaisesti käynnissä Seurojen avustusjärjestelmän uudistaminen etenee päätöksenteosta siirtymävaiheeseen, jonka aikana uudistuksesta viestitään laajasti seura- ja kuntalaiskentällä. Lisäksi uudistukseen liittyvät järjestelmähankinnat toteutetaan siirtymävaiheen aikana Palveluviestintä ja osaamisen verkoston kehitystyö jatkuu Lasten ja nuorten Harrastamisen Suomen mallin edistäminen jatkuu valtion hankeavustuksella Kiva loma -toimintaa vakiinnutetaan yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa Työikäisten liikkuttamisen palvelutuotteiden kehittäminen jatkuu yhdessä liikuntaa järjestävien yhdistysten kanssa. Liikuntaneuvontaa (työikäiset, ikääntyneet ja perheet) laajennetaan ja monipuolistetaan. Päätös aluehallintoviraston rahoituksen jatkosta saatu alkuvuodesta.

Painopistealue/ Hanke	Tuotos
	<ul style="list-style-type: none"> Liikuntaa järjestävien yhdistysten aikuisliikunnan osaamista lisätään yhteistyössä liikunnan aluejärjestön kanssa. Voitas-toiminnan laajentaminen jatkuu ja ikääntyneiden alueellista lähiliikuntaa edistetään yhteistyössä yhdistysten kanssa Liikuntapaikkaverkkosuunnitelman linjaukset on päätetty (kv 11.4.2022 § 67) sekä kaupunginhallituksen toimeenpanopäätöstä (30.5.2022 § 246) koskevia toimenpiteitä edistetään resurssien mukaisesti
Yhdessä kehittyvät asuinalueet	<ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2023 alussa valmistunut lähiövisio sekä keväällä 2023 valmistunut Turun asuinalueiden paikkatietopohjainen eriytymisen tarkastelu muodostavat tiedollisen pohjan kaupungin segregatiotyölle. Segregatiotyötä tehdään yhdessä kaupungin integraatiotoimintojen ja kaupunkitutkimuksen johdon kanssa. Mahdollisten alueellisten kohdealueiden valinta ja alueiden kehittämiseen tähtäävien ja segregatiota vähentävien toimenpiteiden valitseminen. <ul style="list-style-type: none"> Uudistuvien lähiöiden painopistealueen toimenpiteillä on tavoitteena toisaalta tukea alueilla jo tapahtuvia hyviä kehityshankkeita (kuten esimerkiksi Runosmäen aluekehityshanke, Pansio-Pernon monitoimitalon rakentaminen ja Karhunaukion yhtenäiskoulun rakentaminen) ja tuottaa niille tai niiden kohdealueille lisäarvoa tai toisaalta keskittää uusia tarpeelliseksi havaittuja toimenpiteitä kohteisiin, joissa näihin ei ole tartuttu. Tätä varten kootaan hyvä ymmärrys eri alueilla tapahtuvista toimenpiteistä ja hankkeista. Kokonaiskuvaa käytetään apuna toimenpiteiden suunnittelussa ja kohdentamisessa Apuna toimenpiteiden suunnittelussa ja kohdentamisessa käytetään myös vuoden 2023 alussa valmistuvaa Turun asuinalueiden eriytymisen paikkatietopohjaista tarkastelua, lähiövision tuloksia ja alueiden omia tunnistettuja vahvuuksia ja tarpeita. Kehityshankkeiden ja toimenpiteiden käynnistäminen.

Käyttötalouden määrärahat, euroa

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate	-445 154	-1 396 688	-1 515 187

Kulttuurin kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Kulttuurin kärkihanke kehittää ja edistää taiteen ja kulttuurin toimintaedellytyksiä Turussa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Kärkihankkeen toiminnalla tuetaan myös kaupunkilaisten hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.

Kulttuurin kärkihankkeen perustana toimii keväällä 2022 kaupunginhallituksessa hyväksytty Kulttuurilupaus ”Taiteen ja kulttuurin aika!”. Kulttuurilupaus on laajassa osallisuudessa laadittu strateginen ja visionäärinen näkemys kulttuurin kehittämistä Turussa. Se sisältää viisi kärkiteemaa ja niiden tavoitteet, joita konkretisoidaan toimenpiteiksi ja toiminnaksi kulttuurin kärkihankkeessa.

Kulttuurin kärkihanke toteuttaa osaltaan pormestariohjelman kirjauksia kulttuurista samalla vahvistaen kunnan lakisääteisiä tehtäviä kulttuuritoimintalain hengessä. Kärkihanke myös osaltaan tukee Turun tarinaa ja tavoitetta erottautua kulttuurin avulla. Kärkihanke myös suuntaa kohti Turun kaupungin 800-vuotisjuhlaa.

Vuonna 2024 kulttuurin kärkihankkeen kautta synnytettyjä toimenpiteitä juurrutetaan ja sidotaan osaksi perustoimintaa. Vuonna 2023 kulttuurille muodostettu oma palvelukokonaisuus vahvistaa kärkihankkeen kautta syntyvien toimintamallien vakiinnuttamista.

Kulttuurilupaus, kärkiteemat ja tavoitteet

Kulttuurin kärkihanke on jaettu kolmeen projektiin: Kulttuurista hyvinvointia, Kulttuurista työtä ja Kulttuurista elinvoimaa.

Kulttuurin kärkihanke on jatkuva prosessi, jonka toimenpidekokonaisuudet on määritelty. Itse toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Projekteissa toteutettavat toimenpiteet liittyvät useampaan kärkiteemaan ja tavoitteeseen ja niitä tehdään tiiviissä yhteistyössä kärkihankkeen sisällä. Useat toimenpiteet risteävät myös kaupungin muiden kärkihankkeiden kanssa.

Kulttuurista hyvinvointia: Kulttuuri edistää tutkitusti terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta. Kulttuurin ja taiteen hyvinvointivaikutuksia saa sekä kokijana että tekijänä. Turussa kulttuuria löytyy jokaista varten ja suuri osa kaupungin kulttuuripalveluista on suunnattu kaikille turkulaisille. Lisäksi tarjolla on räätälöityjä ja kohdennettuja matalan kynnyksen palveluja esimerkiksi lapsille, nuorille ja ikäihmisille. Kulttuurin kärkihankkeen Kulttuurista hyvinvointia -osiossa kuntalaisille tarjottavia kulttuurihyvinvointipalveluita kehitetään entisestään. Lisäksi edistetään alueellista yhteistyötä sekä osallisuutta. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kulttuurihyvinvointityön rakenteet ja Varhan välinen yhdyspintatyö ovat työn keskiössä.

Kulttuurista työtä: Elävä ja monipuolinen kulttuurikaupunki syntyy sen tekijöistä, laadukkaista taidesisällöistä sekä hyvinvoivasta ja riippumattomasta taiteen ammattilaisuudesta. Kulttuurin kärkihankkeen Kulttuurista työtä -projekti edistää taitelijoiden toiminta- ja työllisyysedellytyksiä, toimintaympäristön rakenteita sekä eri tahojen yhteistyötä.

Tavoitteena on lisätä taide- ja kulttuurikentän näkyvyyttä, rakentaa kumppanuuksia, vahvistaa osaamista sekä luoda alalle uutta ja innovatiivista toimintaa.

Kulttuurista elinvoimaa: Kulttuurin kärkihankkeessa edistetään kaupungin elinvoimaa taiteen ja kulttuurin luomalla vetovoimalla. Keskiössä ovat mm. tapahtumien ympärivuotisuus, luodut ja mahdollistetut laadukkaat ja houkuttelevat kulttuurin ja taiteen avaukset, kaupunkikulttuuri sekä Turun omaleimaisen ja kiinnostavan ruoka-, urheilu- ja liikuntakulttuurin tuki.

Kaupungin kulttuuri-investointien menestyksellä toteuttamiseen kuuluu Taiteen talon toiminnan vakiinnuttaminen, Musiikkitalo Fuuga rakentaminen, Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus ja laajennus ja Historian ja tulevaisuuden museon suunnittelu. Kulttuurin ja keskustan kehittämisen kärkihankkeiden yhteistyönä kehitetään Turkuun ensimmäistä taidekaupunginosaa uudistuvalla Linnanniemen alueelle. Lisäksi kärkihankkeiden yhteisen kehittämisen kohteena on Kulttuuriranta. Kulttuurin kärkihankkeet myös tukevat kaupungin kestävän kehityksen tavoitteita edistämällä kiertotaloutta ja kestävää kulttuuria.

Kulttuurin kärkihankkeen toimenpidekokonaisuus 2024–2025

2. Toteutusaikataulu

Kärkihankkeet jatkuvat vuoteen 2025.

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2024

Projekti: Kulttuurista hyvinvointia

Kärkiteemat ja tavoitteet	Tuotos
<p>Onnelliset turkulaiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kasvaminen kulttuurin ja taiteen kokijaksi ja tekijäksi edistää turkulaisten hyvinvointia. Kaikki voivat kohdata taidetta ja kulttuuria ja tulla niistä osallisiksi. <p>Uudistuvat ja luovat kohtaamisen tilat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamiselle on tilaa. Monipuoliset kokemisen tilat törmäyttävät taiteeseen ja kulttuuriin. <p>Kutsuva ja kututteleva kulttuuritarjonta: (alla)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarpeen selvityksen pohjalta on laadittu ikäryhmäkohtainen suunnitelma palveluiden kehittämisestä. Toimenpiteiden toteuttaminen on käynnissä (esim. 2. asteen kulttuuritarjotin, 0–4-vuotiaiden kulttuurin palvelupolku). Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarpeen selvityksen pohjalta on luotu ja käynnistetty tuotekohtainen suunnitelma eri kulttuurihyvinvointiin liittyvien rannekkeiden ja korttien selkeyttämisestä sekä kulttuurikortin kehittämistyöstä. Kulttuurin kutsuvieras -toimintamalli (kulttuurilähete 2.0) on pilotoitu neuvolan perheoajauksessa. Pilotointi on arvioitu ja suunnitelma jatkokehittämiseen on valmis. Kulttuurin saavutettavuutta on edistetty eri kohderyhmille ja eri toimenpitein (esim. Kaikkien museo -hanke, Kamera kiertää -pilotointi, Työpisteiden hyvinvointikokonaisuus). Kulttuurin esteettömyyttä edistetään erilaisin toimenpitein mm. kulttuurikuntoilureitistö jatkokehittäminen esteettömyyskartoitukseen pohjalta. Alueellista yhteistyötä on vahvistettu. Kulttuuria ja taidetta on tuotu lähioihin. Osallisuutta on edistetty eri kohderyhmissä eri toimenpitein esimerkiksi yhteisötaiteen keinoin. Osallisuusosaamista on lisätty poikkihallinnollisilla koulutuksilla. Kulttuuri kotoutumisen tukena -teemaa edistetään.

Projekti: Kulttuurista työtä

Kärkiteemat ja tavoitteet	Tuotos
<p>Taide ja kulttuuri työnä:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turussa on toimintaedellytyksiä ja työtä ammattilaisille. Mahdollistava rahoitus lisää työtä taide- ja kulttuurialalla. <p>Rajattomat rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitetään kulttuurilaitoksia ennako-luulottomasti. Uudistetaan ja kehitetään rakenteita ja palveluita yhdessä. Eri toimijat tekevät aktiivista yhteistyötä. <p>Kutsuva ja kutkutteleva kulttuuritarjonta: (alla)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Taiteilijoiden toiminta- ja työllisyysedellytyksiä edistetty eri toimenpitein ja näkyvyyttä lisätty tuomalla taidetta kaupunkitilaan mm. idea- ja taidekilpailuilla ja ohjelmahauilla. Pop-up-taiteen ohjelmahakutoimintamallia jatkokehitetty ja uusien kumppaneiden määrää kasvatettu. Uusia taiteilijan työnkuvan laajentamisen malleja ja pilotteja käynnistetty mm. Yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Vuotuisia yhteisfoorumeja taide- ja kulttuurikentän kanssa jatkettu ja erilaisia verkostoitumistilaisuuksia on järjestetty. Yritysmaailman ja luovien alojen välistä vuoropuhelua ja työtä edistetty. Etsitty mahdollisuuksia taiteilijoiden liiketoimintaosaamisen tukemiseen. Osallistuttu luovien alojen työllisyyttä vahvistavaan verkostoyhteistyöhön ja toimintaan. Tilojen avaamisen malleja kartoitettu ja kulttuurilaitosten tilojen avaamisen kokeiluja käynnistetty luovin tilaratkaisuin. Taiteilijoiden toiminta- ja työskentelyedellytyksiä vahvistettu kentän tarpeesta nouseella koulutuksellisella tuella. Kulttuurikampusyhteistyötä vahvistetaan

Projekti: Kulttuurista elinvoimaa

Kärkiteemat ja tavoitteet	Tuotos
<p>Uudistuvat ja luovat kohtaamisen tilat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamiselle on tilaa. Monipuoliset kokemisen tilat törmäyttävät taiteeseen ja kulttuuriin. <p>Kutsuva ja kutkutteleva kulttuuritarjonta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Taiteen ja kulttuurin vetovoima luo elinvoimaa koko alueelle. Alalla tehdään tiivistä kansainvälistä yhteistyötä. 	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuurin palveluverkko selvitystyön määrittely valmis ja työ käynnissä Linnanniemi, Turun ensimmäinen taidekaupunginosa: edistetään Linnanniemen kehittämiskonseptia ja taideohjelmaa Kulttuurirannan konseptointi on käynnistetty ja valmis työ viedään päätöksentekoon vuoden 2024 aikana. Itäisen Rantakadun taide-elementtien toteutus suunnittelu käynnistetään. Kulttuurin välitilamallia jatkokehitetty mm. etsimällä tiloja myös eri asuinalueilta sekä laajentamalla välitilatoimintaa kaupallisiin toimijoihin. Kulttuurin välitiloista luotu kaupunkiin pysyvä toimintamalli, jonka rahoitusmalli on olemassa. Toinen hakukierros toteutettu ja toiminta käynnissä. Tuetaan kaupungin kestävän kehityksen tavoitteita ja edistetään kiertotaloutta ja kestävää kulttuuria. Käynnissä Turun ensimmäinen purkutaideprojekti Runosmäessä yhdessä asukkaiden ja taidetoimijoiden kanssa

Käyttötalouden määrärahat, euroa

Kulttuurin kärkihanke	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate	-186 518	-642 544	-737 352

KH/ KÄRKIHANKKEET (KP 19040)

Käyttötalouden määrärahat, euroa

Kärkihankkeet	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvioesitys 2024
Toimintakate Kp 19040	-163 716	-187 211	-225 720

Kärkihankkeita tukevat ulkoisen rahoituksen projektit

Kärkihankkeiden tulosityksikölle avattiin erillinen kustannuspaikka ulkoisesti rahoitetuille projekteille. Eriyttämällä projektit erilliselle kustannuspaikalle mahdollistetaan niiden selkeämpi talousseuranta ja niiden suorat talousvaikutukset kärkihankkeiden talouteen. Hankesalkussa on tällä hetkellä 9 eri rahoituspohjan projektia vuosille 2023–2027.

HTV-vaikutus vuositasolla on 14 joista 12 raportoi 100 % työajastaan projektille. Yhteenlaskettu Turun budjetti on hie-man yli 2 miljoonaa Euroa. Keskimääräinen rahoitusprosentti on 82 % hyväksytyistä kuluista.